

Gloomy Sunday (Ciemna, Melancholijna Niedziela)

Wpisany przez bluesever

Piątek, 11 Grudzień 2009 11:12 - Zmieniony Sobota, 14 Marzec 2015 17:25

Dzisiaj chcę przedstawić jedną z najsmutniejszych piosenek i to taką, w której nadziei ani za grosz. Nazywa się

Gloomy Sunday .

Autorami byli dwaj Węgrzy: **Rezso Seress** – muzyka oraz **Laszlo Javor** – słowa.

Seress urodził się w 1889 roku. Był muzycznym samoukiem, na pianinie nauczył się grać dosyć dobrze, acz wirtuozem nie był. Na początku lat 30. XX wieku szukał szczęścia w Paryżu. Zamierzał zostać kompozytorem piosenek. Pierwsze kroki były nieudane. Wszystkie utwory, które wysyłał do francuskich wydawców zostały odsyłane, nie podobały się. Jego dziewczyna namawiała go by spróbował podjąć normalną pracę. Złożyła mu nawet kilka propozycji, które udało jej się załatwić wśród znajomych. Nic z tego – Seress nie chciał zrezygnować z swojego marzenia.

Gloomy Sunday

Gloomy Sunday (Ciemna, Melancholijna Niedziela)

Wpisany przez bluesever

Piątek, 11 Grudzień 2009 11:12 - Zmieniony Sobota, 14 Marzec 2015 17:25

Brak uznania sprawiał, że ogólny jego nastrój był kiepski. Pewnego grudniowego dnia 1932 roku usiadł do pianina i zaczął grać dziwną, melancholijną melodię. Za oknem zbierały się czarne chmury i po chwili zaczęło lać i wiać. „*Co za ponura niedziela*” rzekł sam do siebie. Pograł trochę i zdecydował, że „

Ponura niedziela będzie tytułem mojej nowej piosenki

”. Pół godziny później praca była gotowa, łącznie z tekstem. Seress był bardzo z niej zadowolony.

Rezzo Seress

Przepisał nuty i słowa na czysto i wysłał do znanego wydawcy. Tym razem mocno wierzył w sukces. Po kilku dniach otrzymał nuty z powrotem, z dopiskiem: „*Utwór jest całkiem dobry, jednak melodia i rytm są bardzo depresyjne i my rezygnujemy z wydania jej*”. Seress wysłał swoje dzieło do innego wydawcy. Tym razem się udało. Piosenka została opublikowana w największych miastach Francji w 1933 roku.

Niedługo potem do Seressa przyszedł Laszlo Javor, który przyniósł mu swój węgierski tekst do

Gloomy Sunday (Ciemna, Melancholijna Niedziela)

Wpisany przez bluesever

Piątek, 11 Grudzień 2009 11:12 - Zmieniony Sobota, 14 Marzec 2015 17:25

tej melodii. Javora rzuciła narzeczona powodując jego nieutuloną rozpacz. Słowa samego Seressa chyba nie były zbyt dobre. Zostały zapomniane. Tekst Javora okazał się niesłychanie mocny. Na Węgrzech nagrał ją w 1935 roku Pal Kalmar. Skutki były nieoczekiwane.

W ciągu kilku miesięcy odnotowano 17 samobójstw, które nastąpiły albo po wysłuchaniu piosenki albo były bezpośrednio z nią związane. Trudno teraz zweryfikować te dane, Węgrzy są znani z tego, że ilość samobójstw jest u nich większa niż w innych krajach. Sytuacja musiała być jednak niezwykła, skoro władze węgierskie wprowadziły zakaz publicznego wykonania tej piosenki, która w oryginale nazywała się *Szomorú vasárnap*. Podobno zanim to się stało liczba „ofiar” doszła do stu. Jedną z nich miała być dziewczyna, która porzuciła Javora. W Berlinie, w lokalu rozrywkowym jeden z gości zażyczył sobie by orkiestra zagrała *Szomorú vasárnap* i bezpośrednio po zakończeniu, wyszedł za drzwi i strzelił sobie w głowę.

Mało co tak pomaga utworowi jak związana z nim tragedia. Nic dziwnego, że doniesienia węgierskiej prasy zostały przedrukowane przez dzienniki i periodyki w wielu krajach świata. Oczywiście wielu było ciekawych co też jest takiego w tekście. Zostały dokonane dwa tłumaczenia na język angielski, których autorami byli **Sam M. Lewis** i Desmond Carter. Bardziej podobał się tekst Lewisa i to ten został wykorzystany w nagraniu z 1936 roku w USA. Wykonawcami byli Hal Kemp and his Orchestra, Bob Allen – śpiew. Jeszcze w tym samym 1936 roku piosenkę nagrała orkiestra Paula Whitemana z solistą Johnny Hauserem.

Gloomy Sunday (Ciemna, Melancholijna Niedziela)

Wpisany przez bluesever

Piątek, 11 Grudzień 2009 11:12 - Zmieniony Sobota, 14 Marzec 2015 17:25

Fatum **Gloomy Sunday** wisało nad tą piosenką również w Ameryce. Tydzień po emisji płyty w pewnym sklepie znaleziono powieszoną pracownicę. Śledztwo stwierdziło samobójstwo, a ponieważ znaleziono na miejscu zdarzenia nutowe wydanie *Gloomy Sunday*,

śmierć ta została zaliczona na konto piosenki. Dwa dni później w Nowym Jorku sekretarka dużej agencji zagazowała się w mieszkaniu, a w pozostawionym liście wyraziła życzenie by na jej pogrzebie zagrano

Gloomy Sunday

. Wkrótce miały miejsce, również w Nowym Jorku, dwa samobójcze skoki z okien wieżowców – policja ściśle je wiązała z tym utworem.

Dziennikarze zaczęli śledzić podobne przypadki również w Europie. Szybko takie znaleziono. Głośne było samobójstwo kobiety w Londynie. Przez cały dzień z jej mieszkania dobiegały dźwięki *Gloomy Sunday* odtwarzane na patefonie, na całą głośność. Zdenerwowany już sąsiad pukał do drzwi lecz nikt nie odpowiadał. Po wyważeniu drzwi znaleziono lokatorkę martwą. Trudno powiedzieć na ile prawdziwe są obliczenia, z których wynika, że na obszarze anglojęzycznym miało miejsce około 200 samobójstw spowodowanych tą „śmiertelną” piosenką.

Doniesienia te potraktowano jednak tak samo poważnie jak wcześniej na Węgrzech. BBC zakazało emitowania tego utworu w audycjach muzycznych. Podobnie postąpiło kilka z stacji radiowych w Ameryce. Niektóre zespoły wykonywały go tylko w wersji instrumentalnej. Tę tragiczną falę przerwał wybuch II Wojny Światowej. Dziennikarze przestali zajmować się tym tematem, mając mnóstwo innych na co dzień.

Gloomy Sunday (Ciemna, Melancholijna Niedziela)

Wpisany przez bluesever

Piątek, 11 Grudzień 2009 11:12 - Zmieniony Sobota, 14 Marzec 2015 17:25

Sprawa odżyła w 1941 roku po nagraniu Billie Holiday, najstawniejszej wersji *Gloomy Sunday*. Odnotowano kilka ofiar wśród młodych fanek jazzu, nie były one jednak już nagłaśniane. W 1944 roku faszystowskie władze na Węgrzech wysyłały bojówki po Europie w celu mordowania wszystkich wrogów. Takimi wrogami byli obaj autorzy piosenki. Laszko Javor stał się jedną z ofiar. Seress przeżył wojnę, lecz jego matka podzieliła los Javora. Sam Seress poszedł śladem serii w 1968 roku. W Budapeszcie skoczył z okna swojego domu. Poniósł śmierć na miejscu.

Oryginalna piosenka pojawia się w niemiecko-węgierskim filmie *Gloomy Sunday - Ein Lied von Liebe und Tod* z 1999 r.

Nie wiem czy jej ciemna przeszłość czy też może i jej piękno powodują, że piosenka ta jest stale nagrywana aż do dzisiaj. Przetłumaczono tekst na wiele języków, m.in. na tak egzotyczne jak koreański czy fiński. Urok lub magia utworu nadal działa chociaż już bez tych najgroźniejszych konsekwencji.

Gloomy Sunday, tekst śpiewany przez Billie Holiday. Dodała ona trzecią zwrotkę, której nie było w tekście Lewisa

*Sunday is gloomy,
. My hours are slumberless*

Gloomy Sunday (Ciemna, Melancholijna Niedziela)

Wpisany przez bluesever

Piątek, 11 Grudzień 2009 11:12 - Zmieniony Sobota, 14 Marzec 2015 17:25

*Dearest the shadows
I live with are numberless
Little white flowers
Will never awaken you
Not where the black coaches
Sorrow has taken you
Angels have no thoughts
Of ever returning you
Wouldnt they be angry
If I thought of joining you?*

Gloomy sunday

*Gloomy is sunday,
With shadows I spend it all
My heart and i
Have decided to end it all
Soon therell be candles
And prayers that are said I know
But let them not weep
Let them know that Im glad to go
Death is no dream
For in death Im caressin you
With the last breath of my soul
Ill be blessin you*

Gloomy Sunday (Ciemna, Melancholijna Niedziela)

Wpisany przez bluesever

Piątek, 11 Grudzień 2009 11:12 - Zmieniony Sobota, 14 Marzec 2015 17:25

Gloomy sunday

*Dreaming, I was only dreaming
I wake and I find you asleep
In the deep of my heart here
Darling I hope
That my dream never haunted you
My heart is tellin you
How much I wanted you
Gloomy sunday*

Szomorú vasárnap, oryginalny tekst javora

*Szomorú vasárnap száz fehér virággal
Vártalak kedvesem templomi imával
Álmokat kergeto vasárnap délelött
Bánatom hintaja nélküled visszajött
Azóta szomorú mindig a vasárnap
Könny csak az italom kenyerem a bánat...*

Gloomy Sunday (Ciemna, Melancholijna Niedziela)

Wpisany przez bluesever

Piątek, 11 Grudzień 2009 11:12 - Zmieniony Sobota, 14 Marzec 2015 17:25

Szomorú vasárnap

*Utolsó vasárnap kedvesem gyere el
Pap is lesz, koporsó, ravatal, gyászlepel
Akkor is virág vár, virág és - koporsó
Virágos fák alatt utam az utolsó
Nyitva lesz szemem hogy még egyszer lássalak
Ne félj a szememtől holtan is áldalak...*

Utolsó vasárnap

Tłumaczenie angielskie, podobno literalne

Gloomy Sunday with a hundred white flowers

Gloomy Sunday (Ciemna, Melancholijna Niedziela)

Wpisany przez bluesever

Piątek, 11 Grudzień 2009 11:12 - Zmieniony Sobota, 14 Marzec 2015 17:25

*I was waiting for you my dearest with a prayer
A Sunday morning, chasing after my dreams
The carriage of my sorrow returned to me without you
It is since then that my Sundays have been forever sad
Tears my only drink, the sorrow my bread...*

Gloomy Sunday

*This last Sunday, my darling please come to me
There'll be a priest, a coffin, a catafalque and a winding-sheet
There'll be flowers for you, flowers and a coffin
Under the blossoming trees it will be my last journey
My eyes will be open, so that I could see you for a last time
Don't be afraid of my eyes, I'm blessing you even in my death...*

The last Sunday